

Türk sanayicileri ve
İş adamları derneği
1978

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

No: 2

**AET İLE İLİŞKİLERİ
ÖZEL KESİM
NASIL DEĞERLENDİRİYOR?**

İSTANBUL

5 OCAK 1978

(Yayın No: TÜSİAD-T/78.1.51)

Cumhuriyet cad. Dörtler Apt. No. 18/2 Elmadağ - İstanbul, Tel. : 46 24 12

TÜSİAD, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) konusunda özel kesim adına ciddi ve verimli çalışmalar yürüten İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV)'na yardımcı olmak amacıyla yürüttüğü bazı araştırmaları yayınlamaktadır.

AET İLE İLİŞKİLERİ
ÖZEL KESİM
NASIL DEĞERLENDİRİYOR?

Özet ve Sonuç

Değişik bölgelerde, imalat sanayiinin değişik sektörlerinde değişik büyüklüklerde 1300 özel sektör kuruluşuna gönderilen anket formu ile, özel kesimdeki sanayicilerimizin Ortak Pazar-Türkiye ilişkileri konusundaki görüş ve önerilerinin tesbitine çalışılmıştır.^{1/}

Bu çalışma değerlemeye giren 306 cevabın sonuçlarını vermektedir.

Sonuçların önemli bölümleri şöyle özetlenebilir:

1. Anketi cevaplayanların % 65'e yakın kısmı AET'na tam üyeliğe taraftardır. Ancak çoğunluk Ortak Pazar üyeliğinin gerektirdiği sorumlulukları Türk sanayiinin ancak daha ileri bir tarihte üstlenebileceğine inanmaktadır.
2. Sanayicilerin % 25'i, 10 yıl içinde, % 33'ü 20 yıl içinde tam üyeliği mümkün görmektedirler. 20 yıldan uzun süre gerektiğine inananların oranı % 6'dır.
3. Ortak Pazar ile tam üyeliğe karşı olanların büyük çoğunluğu İslam Ülkeleriyle ticari ilişkilerin geliştirilmesinden yanadırlar.
4. Ortak Pazar karşısında gelişmekte olan sanayi kuruluşlarının zor durumda kalacağı belirtilmekte, fakat Türk sanayiinin Ortak Pazar rekabeti karşısında çökeceği ileri sürülmektedir.

^{1/} Bu anket 1977 yılı Haziran-Eylül ayları arasında yapılmıştır.

Anket uygulamasında Avrupa Ekonomik Topluluğu Ankara Enformasyon Bürosu görevlilerinden Melek Erman'nın büyük katkıları olmuştur. Anket formlarının değerlendirilmesi Orta Doğu Teknik Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezinde yapılmıştır. Bu çalışma için kullanılan anket formlarının bir örneği ekte verilmiştir.

5. Başlangıçtan buyana AET ile Türkiye arasındaki ilişkileri değerlendiren sanayicilerin % 14'ü böyle bir ortaklığa girişmenin başlangıçta hata olduğunu ileri sürerken % 13'ü ilişkilerin giderek düzeldiğini belirtmektedir. Sanayicilerin % 47'si ilişkilerin başlangıçta daha iyi olduğuna inanmaktadır. İlişkilerin bugün iyi olmakla beraber ileride bozulabileceğinden endişe edenlerin payı % 15; ilişkilerin başlangıçtan beri iyi olduğuna inananların payı ise sadece % 2'dir.
6. Türkiye-AET ilişkilerinin daha olumlu bir biçimde sürmesi için alınması gereken tedbirler konusundaki temenniler arasında "gelişen sanayiın daha iyi korunması" ve "himaye edici bir gümrük politikası"na önemli ölçüde ağırlık verilmektedir.
7. Anketi cevaplayanların çoğunluğunca "belli bir gelişme düzeyine ulaşıncaya kadar gümrük duvarlarının yüksek tutulması"nın, Türkiye'nin en kısa zamanda Batılı gelişmiş ülkelerin kalkınma seviyelerine ulaşabilmesi için zorunlu olduğu belirtilmektedir.
8. Anketi cevaplayan sanayicilerin arasında Ortak Pazar'ın nihai amacı olan "Avrupa Siyasal Birliği"ne gerçekleştirebileceğine inananlar çoğunluktadır.
9. Ankete katılanlar sanayi kesimindeki yatırımların başarısını etkileyen en önemli faktör olarak kredi sorunundan söz etmektedirler.
10. Ankete katılanların % 14'ü yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımların yararına inanmakta, % 84'ü ise bu işbirliğine taraftar görülmektedir.
11. Yabancılarla ortak yatırım konusundaki sektör tercihlerinin başında ağır sanayi kesimi gelmekte, onu ara malları sanayii kesimi izlemektedir.

BÖLÜM I
ANKET VE KAPSAMI

Özel kesimdeki Türk sanayicilerinin Ortak Pazar-Türkiye ilişkilerine ait görüş ve önerilerini tesbit etmek amacıyla yapılan bu çalışma Türkiye'nin bütün bölgelerinden ve değişik sektörlerinden örnekleme yolu ile seçilen 1300 firmaya gönderilen anket formlarıyla derlenen bilgileri vermektedir. 1300 anket formundan cevaplandırılarak geri gönderilen 316 form arasından 306 tanesi değerlendirilebilmiştir. Değerlendirmede bilgisayardan yararlanılmıştır.

a) Ankete katılan firmaların sektörlere göre dağılımı:^{1/}

Sektörler	Firma Sayısı	%
Gıda-İçki	43	14.05
Lastik-Plastik	8	2.61
Orman Ürünleri	11	3.59
Kimya	26	8.50
Cam-Seramik	7	2.29
Çimento	9	2.94
Elektrikli Araçlar	17	5.56
Dokuma	38	12.42
Deri Eşya	3	0.98
Motorlu Araçlar	35	11.44
Demir-Çelik	48	15.69
Demirden Gayri Metaller	11	3.59
Makina İmalat	23	7.52
Madeni Eşya	11	3.59
Basım-Yayın	7	2.29
İnşaat	3	0.98
Madencilik	2	0.65
Gemi İnşa	4	1.31
Toplam	306	100.0

^{1/} 10 taneden daha az firma tarafından temsil edilen sektörlerin anketdeki sorulara verdikleri cevapları genellemek güçtür.

Aşağıda imalat sanayi üretiminde özel sektörün payı konusunda bilgi verilmektedir. Bu bilgiler ankete dahil sektörlerin Türkiye ekonomisi imalat sanayi üretimindeki ağırlıklarını saptamada yardımcı olabilir.^{1/}

Sektörler	İmalat sanayi üretiminde Özel Sektörün Payı (%)
Gıda - İçki	52.1
Lastik - Plastik	99.1
Orman Ürünleri	68.5
Kimya	58.9
Cam - Seramik	79.8
Çimento	71.2
Elektrikli Araçlar	98.4
Dokuma	84.6
Deri Eşya	100.0
Motorlu Araçlar	86.3
Demir - Çelik	49.7
Demirden Gayri Metaller	55.5
Makina İmalat	74.4
Madeni Eşya	97.3
Basım - Yayın	89.2

b) Ankete katılan firmaların kuruluş tarihlerine göre dağılımı:

Kuruluş Tarihi	%
1950'den önce	12.09
1950 - 1960 arası	26.80
1961 - 1970 arası	40.85
1971'den sonrası	20.26
	100.00

^{1/} "Görüş", Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, Cilt 5, Sayı 8, Ağustos 1977

c) Ankete katılan firmaların cirolarına göre dağılımı:

Ciro (Milyon TL.)	%
Cevapsız	0.33
1 - 10	8.82
10 - 20	9.48
20 - 50	15.69
50 -100	20.92
100 -200	15.03
200 -500	15.36
500'den fazla	14.38
	100.00

Ankete katılan firmaların ciro toplamı 55 milyar TL. dolayındadır. Bu rakam, özel kesim büyük imalat sanayi üretiminin yaklaşık olarak 1/4'ü dolayındadır.

d) Ankete katılan firmaların çalıştırdıkları personel sayısına göre dağılımı:

Personel Sayısı	%
50'den az	15.03
51 - 100	17.97
101 - 250	27.78
250 - 500	17.65
500'den fazla	21.24
	100.00

Ankete katılan firmaların çalıştırdıkları işçi sayısı 76 bin dolayındadır. Bu rakam özel kesim büyük imalat sanayi istihdamının yaklaşık 1/4'ünü temsil etmektedir.

e) Ankete katılan firmaların sahip oldukları yabancı sermaye oranına göre dağılımı:^{1/}

Yabancı Sermaye Oranı	%
Yabancı sermayesi yok	91.83
1 - 20	1.63
21 - 40	1.63
41 - 60	4.25
61 - 80	0.33
81 -100	0.33
	100.0

^{1/} Tablonun incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, ankete katılan firmalardan % 8.17'si yabancı sermayeye sahip olduklarını bildirmişlerdir. Bu oranın çok düşük olması nedeniyle, ankete katılan ve yabancı sermayeye sahip olduklarını bildiren firmaların cevaplarına dayanarak genellemelere gitmek pek sağlıklı olmayacaktır.

- f) Ankete katılan firmaların sahip oldukları yabancı sermayeyi sağladıkları kaynaklara göre dağılımı:

Yabancı Sermayenin Sağlandığı Kaynak	%
Yabancı sermaye yok	91.83
Uluslararası Finansman Kurumu (IFC)	0.65
Ortak Pazar Ülkeleri	4.90
Diğer Avrupa Ülkeleri	1.31
A.B.D.	1.31
	100.00

- g) Ankete katılan firmaların ihracat faaliyetlerine göre dağılımı:

Firmaların İhracat Yaptıkları Ülkeler	%
İhracat yapılmıyor	58.50
İhracat yapılıyor	41.50
Batı Avrupa Ülkeleri	17.32
Doğu Avrupa Ülkeleri	19.93
A.B.D. ve Kanada	1.96
Orta Doğu Ülkeleri	2.29
	100.00

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi, ankete katılan firmaların % 58.50'si ihracat yapmadıklarını, % 41.50'si ise çeşitli ülkelere ihracat yaptıklarını bildirmişlerdir.

- h) Ankete katılan firmaların ithalat faaliyetlerine göre dağılımı:

İthalat Yapılan Ülkeler	%
İthalat yapılmıyor	28.10
İthalat yapılıyor	71.90
Batı Avrupa Ülkeleri	54.58
Doğu Avrupa Ülkeleri	7.18
A.B.D.	2.29
Orta Doğu Ülkeleri	2.29
Japonya	5.56
	100.00

Yukarıdaki tabloda görüleceği gibi, ankete katılan kuruluşların % 28.10'u ithalat yapmadıklarını, % 71.90'ı ise çeşitli ülkelerden ithalat yaptıklarını belirtmişlerdir.

BÖLÜM II
TÜRKİYE-AET İLİŞKİLERİ

- a) Sanayicinin genel değerlendirmesini tesbit amacını güden ve genel bir nitelik taşıyan "Sanayiın bugün içinde bulunduğu durumdan memnun olup olmadıkları" şeklindeki bir soruya sanayicilerin yalnız % 6.86'sı olumlu cevap vermişler, % 93.14'ü ise Türk sanayiinin bugünkü durumundan memnun olmadıklarını belirtmişlerdir.
- b) Türk sanayiinin aksayan yönleri önem sıralarına göre ankete katılan sanayiciler tarafından şöyle sıralanmıştır:

	Önemli %	Önemli Değil %
Yetersiz krediler	76.14	23.86
Bürokratik Engeller	73.86	26.14
Girdi Fiyatlarının Yüksek Oluşu	66.67	33.33
İhracata Yönelik Sanayilerin Yetersizliği	62.75	37.25
İşçi Ücretlerinin Yüksek Oluşu	60.46	39.54
Üretimde İleri Tekniklerin Kullanılmaması	59.15	40.85
İşletmelerin Küçük Ölçekli Oluşu	56.54	43.46
İç ve Dış Pazar Güçlükleri	50.65	49.35

- c) Türk sanayiinin bugün içinde bulunduğu durumdan memnun olmadıklarını belirten sanayicilerin büyük bir çoğunluğu, "Türk ekonomisinin Ortak Pazar üyeliğinin gerektirdiği sorumlulukları taşıyabilecek güçte olduğuna inanıyor musunuz?" şeklindeki soruya, Türk sanayiinin bu sorumlulukları ancak daha ileri bir tarihte taşıyabileceğine inandıkları cevabını vermişlerdir.

	%
- Türk ekonomisi bugünkü şartlar altında bile bu sorumlulukları taşıyabilir	7.84
- Türk ekonomisi bu sorumlulukları ancak daha ileri bir tarihte taşıyabilir	80.39
- Türk ekonomisi bu sorumlulukları hiçbir zaman taşıyamaz	8.17
- Bu konuda fikrim yok	3.27
- Cevapsız	0.33

Soruya verilen cevapların sektörlere göre dağılımına bakıldığında, sektörler arası büyük bir farklılaşma göze çarpmamaktadır.

	Bugünkü şartlar altında bile evet %	Ancak ileri bir tarihte %	Hiç bir zaman %	Fikrim yok %	Cevap- sız %
Gıda-içki	18.60	65.12	13.95	2.33	-
Lastik-plastik	12.50	75.00	12.50	-	-
Orman Ürünleri	9.09	81.82	9.09	-	-
Kimya	3.85	92.31	-	3.85	-
Cam-seramik	-	57.14	42.86	-	-
Çimento	-	88.89	11.11	-	-
Elektrikli Araçlar	-	100.00	-	-	-
Dokuma	5.26	89.47	2.63	2.63	-
Deri eşya	33.33	66.67	-	-	-
Motorlu araçlar	5.71	77.14	11.43	2.86	2.86
Demir-çelik	4.17	85.42	4.17	6.25	-
Demirden gayri metaller	9.09	72.73	18.18	-	-
Makina İmalat	13.04	69.57	17.39	-	-
Madeni eşya	-	100.00	-	-	-
Basım-yayın	28.57	71.43	-	-	-
İnşaat	-	33.33	-	66.67	-
Madencilik	-	100.00	-	-	-
Gemi inşa	-	75.00	-	25.00	-

Soruya verilen cevapların firmaların kuruluş tarihlerine göre dağılımı şöyledir:

	Bugünkü şartlar altında bile evet %	Ancak ileri bir tarihte %	Hiç bir zaman %	Fikrim yok %	Cevap- sız %
1950'den önce	16.22	72.97	2.70	8.11	-
1950-1960 arası	3.66	90.24	2.44	2.44	1.22
1960-1970 arası	7.20	77.60	13.60	1.60	-
1971'den sonra	9.68	77.42	8.06	4.84	-

Soruya verilen cevapların firmaların cirolarına göre dağılımı aşağıdadır.

	Bugünkü şartlar altında bile evet %	Ancak ileri bir tarihte %	Hiç bir zaman %	Fikrim yok %	Cevap- sız %
1- 10 milyon TL.	3.70	77.78	11.11	3.70	3.70
10- 20 milyon TL.	13.79	62.07	10.34	13.79	-
20- 50 milyon TL.	4.17	91.67	4.17	-	-
50-100 milyon TL.	9.38	75.00	9.38	6.25	-
100-200 milyon TL.	8.70	80.43	10.87	-	-
200-500 milyon TL.	10.64	80.85	6.38	2.13	-
500 milyon TL.dan fazla	2.27	90.91	6.82	-	-

Soruya verilen cevapların firmaların ihracat faaliyetine göre dağılımı şöyledir:

	Bugünkü şartlar altında bile evet %	Ancak ileri bir tarihte %	Hiç bir zaman %	Fikrim yok %	Cevap- sız %
İhracat yapmıyor	5.03	81.56	8.33	4.47	0.56
Batı Avrupa Ülkelerine	11.32	81.13	3.77	3.77	-
Doğu Avrupa Ülkelerine	8.20	81.97	9.84	-	-
A.B.D. ve Kanada'ya	33.33	50.00	16.67	-	-
Orta Doğu Ülkelerine	28.57	57.14	14.29	-	-

Soruya verilen cevapların firmaların ithalat faaliyetine göre dağılımı ise aşağıda gösterilmiştir:

	Bugünkü şartlar altında bile evet %	Ancak ileri bir tarihte %	Hiç bir zaman %	Fikrim yok %	Cevap- sız %
İthalat yapmıyor	6.98	77.91	9.30	5.81	-
Batı Avrupa Ülkelerinden	7.78	82.04	7.19	2.40	0.60
Doğu Avrupa Ülkelerinden	4.55	77.27	13.64	4.55	-
A.B.D.'den	14.29	71.43	14.29	-	-
Orta Doğu Ülkelerinden	28.57	57.14	14.29	-	-
Japonya'dan	5.88	94.12	-	-	-

Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasının doğuracağı yarar ve zararlar konusundaki görüşlerini alabilmek amacıyla sanayicilere, "Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasının doğuracağı yarar ve zararlar nelerdir?" sorusuna verilen cevapların dağılımı şöyledir:

	Cevapsız	Önemli	Önemli değil
- Yeni gelişmekte olan sanayilerin, Ortak Pazar rekabeti karşısında durumlarının sarsılması	1.96	63.07	34.97
- Türkiye'nin Ortak Pazar'ın Ortak Gümrük ve Ticaret Politika'sını kabul etmek zorunda kalması	1.96	44.44	53.59
- Türk sanayiinin korunma olanaklarından mahrum kalması	1.96	43.79	54.25
- Gümrük formalitelerinin kalkması	1.96	42.16	55.88
- Avrupa fonlarından sağlanacak muhtemel krediler	1.96	40.52	57.52
- Tarım ürünlerine tanınan tavizler	1.96	40.52	57.52
- Türkiye'nin bağımsız karar alma olanaklarının kısıtlanması	1.96	39.54	58.50
- Türk işçilerinin getireceği döviz miktarının artması	1.96	38.89	59.15
- İstihdam hacminin artması	1.96	38.56	59.48
- Avrupa ile bütünleşme	1.96	37.91	60.13
- Sanayi ürünleri için pazar olanaklarının artması	1.63	36.93	61.44
- Ödemeler dengesi açığının giderek büyümesi	1.96	36.27	61.76
- Yeni sanayi dallarının gelişmesinin olanaksız hale gelmesi	1.96	33.99	64.05
- Türk sanayiinin Ortak Pazar rekabeti nedeni ile çöküşü	1.96	32.35	65.69

Bu cevaplar arasında kuruluşların % 63.07'sinin önemli olarak vasıflandırdıkları, % 34.97'sinin önemli değil diye belirttikleri husus Ortak Pazar karşısında yeni gelişen sanayilerin zor durumda kalmalarıdır.

Türk sanayiinin Ortak Pazar rekabeti karşısında çökme tehlikesini, yeni sanayi dallarının gelişmesinin olanaksız hale gelmesini firmaların % 65'e yakın kısmı "önemli değil" şeklinde cevaplandırmışlardır.

Ancak burada dikkati çeken konu, kuruluşların ödemeler dengesi açığının giderek büyümesi sorununu önemli değil diye cevaplandırmalarıdır.

Ankete katılan sanayicilerin tam üyeliğin koşulları üzerindeki görüşlerini öğrenmek için hazırlanan sorulara geçilmeden önce, kendilerine, "Türkiye Ortak Pazar'a tam üye olmalı mıdır?" şeklinde genel bir soru yöneltilmiştir. Aşağıdaki tablonun incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, ankete katılan sanayicilerin % 64.05'i bu soruya olumlu cevap vermişlerdir.

	%
Tam üye olmalıdır	64.05
Tam üye olmamalıdır	26.80
Bu konuda fikrim yok	9.15
	100.00

Madencilik ve gemi inşa sektöründeki tüm firmalar, Türkiye'nin tam üyeliği için olumlu cevap vermişlerdir.

Sektörler itibariyle Türkiye'nin AET'ye tam üyeliğine ilişkin cevapların dağılımı şöyledir:

	Tam üye olmalıdır %	Tam üye olmamalıdır %	Bu konuda fikrim yok %
Gıda-İçki	67.44	30.23	2.33
Lastik-Plastik	62.50	37.50	-
Orman Ürünleri	63.64	27.27	9.09
Kimya	80.77	15.38	3.85
Cam-Seramik	42.86	57.14	-
Çimento	77.78	22.22	-
Elektrikli Araçlar	82.35	17.65	-
Dokuma	55.26	28.95	15.79
Deri Eşya	33.33	33.33	33.33
Motorlu Araçlar	62.86	22.86	14.29
Demir-Çelik	58.33	27.08	14.58
Demirden Gayri Metal.	81.82	18.18	-
Makina İmalat	39.13	43.48	17.39
Madeni Eşya	54.55	36.36	9.09
Basım-Yayın	85.71	14.29	-
İnşaat	66.67	-	33.33
Madencilik	100.00	-	-
Gemi İnşa	100.00	-	-

Soruya verilen cevapların firmaların kuruluş tarihlerine göre dağılımı şöyledir:

	Tam üye olmalıdır %	Tam üye olmamalıdır %	Bu konuda fikrim yok %
1950'den önce	64.86	24.32	10.81
1950-60 arası	70.73	23.17	6.10
1961-70 arası	60.80	31.20	8.00
1971'den sonra	61.29	24.19	14.52

Soruya verilen cevapların firmaların sahip oldukları ciroya göre dağılımı aşağıda verilmektedir.

Tablo, firmaların sahip oldukları cironun artışıyla soruya verdikleri olumlu cevap oranları arasında doğru bir ilişki olduğunu göstermektedir.

	Tam üye olmalıdır %	Tam üye olmamalıdır %	Bu konuda fikrim yok %
1- 10 milyon TL.	74.07	18.52	7.41
10- 20 milyon TL.	51.72	24.14	24.14
20- 50 milyon TL.	50.00	41.67	8.33
50-100 milyon TL.	59.38	29.69	10.94
100-200 milyon TL.	58.70	30.43	10.87
200-500 milyon TL.	74.47	19.15	6.38
500 milyon TL'dan fazla	81.82	18.18	-

Soruya verilen cevapların firmanın ihracat faaliyetine göre dağılımı şöyledir:

	Tam üye olmalıdır %	Tam üye olmamalıdır %	Bu konuda fikrim yok %
İhracat yapmıyor	59.78	28.49	11.73
İhracat yapıyor	40.22	71.51	88.27
Batı Avrupa Ülkelerine	69.81	22.64	7.55
Doğu Avrupa Ülkelerine	68.85	27.87	3.28
Orta Doğu Ülkelerine	71.43	14.29	14.29
ABD ve Kanada'ya	83.33	16.67	-

Soruya verilen cevapların firmaların sahip oldukları yabancı sermaye oranına göre dağılımı şöyledir:

	Tam üye olmalıdır %	Tam üye olmamalıdır %	Bu konuda fikrim yok %
Yabancı sermaye yok	62.63	27.40	9.96
% 1- 20	60.00	40.00	-
% 21- 40	100.00	-	-
% 41- 60	76.92	23.08	-
% 61- 80	100.00	-	-
% 81-100	100.00	-	-

Tablo, yabancı sermaye oranındaki artış ile soruya verilen olumlu cevap oranları arasında doğrudan bir ilişki olduğu görülmektedir.

Soruya verilen cevapların firmaların ithalat faaliyetlerine göre dağılımı şöyledir:

	Tam üye olmalıdır %	Tam üye olmamalıdır %	Bu konuda fikrim yok %
İthalat yapmıyor	58.14	33.72	8.14
İthalat yapıyor	41.86	66.28	91.86
Batı Avrupa Ülkelerinden	68.26	23.95	7.78
Doğu Avrupa Ülkelerinden	54.55	22.73	22.73
A.B.D.'nden	71.43	28.57	-
Orta Doğu Ülkelerinden	71.43	14.29	14.29
Japonya'dan	58.82	29.41	11.76

Ankete katılan firmalar, "Sizce, bu üyeliğin ne kadar zamanda gerçekleşmesi daha yararlı olacaktır?" şeklindeki soruyu şöyle cevaplamışlardır.

	%
Tam üyeliğe taraftar olmayanlar	26.80
Tam üyeliğe taraftar olanlar	64.06
10 yıllık bir süre içinde	24.84
20 yıllık bir süre içinde	33.01
20 yıldan daha uzun bir sürede	6.21
Cevapsız	9.15
	100.00

Ankete katılan firmaların % 26.80'i Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasına taraftar olmadıklarını belirtirken, tam üyeliğe taraftar olan firmaların büyük bir çoğunluğu (% 33.01), bu üyeliğin 20 yıllık bir süre içinde gerçekleşmesinden yana olduklarını belirtmişlerdir.

Soruya verilen cevapların sektörlere göre dağılımı aşağıdadır.

	Tam üyeliğe taraftar değil %	10 yıl içinde %	20 yıl içinde %	20 yıldan uzun bir sürede %	Cevap- sız %
Gıda-içki	30.23	32.56	30.23	4.65	2.33
Lastik-plastik	37.50	25.00	25.00	12.50	-
Orman Ürünleri	27.27	9.09	36.36	18.18	9.09
Kimya	15.38	23.08	46.15	11.54	3.85
Cam-seramik	57.14	-	42.86	-	-
Çimento	22.22	33.33	33.33	11.11	-
Elektrikli Araçl.	17.65	29.41	52.94	-	-
Dokuma	28.95	31.58	15.79	7.89	15.79
Deri Eşya	33.33	33.33	-	-	33.33
Motorlu Araçlar	22.86	20.00	37.14	5.71	14.29
Demir-çelik	27.08	18.75	37.50	2.08	14.58
Demirden gayri metal.	18.18	36.36	36.36	9.09	-
Makina imalat	43.48	13.04	26.09	-	17.39
Madeni eşya	36.36	27.27	18.18	9.09	9.09
Basım-yayın	14.29	42.86	28.57	14.29	-
İnşaat	-	33.33	33.33	-	33.33
Madencilik	-	-	100.00	-	-
Gemi inşa	-	50.00	25.00	25.00	-

Soruya verilen cevapların sektörlere göre dağılımına bakıldığında sektörlerin büyük bir bölümü tam üyeliğin 20 yıllık bir süre içinde gerçekleşmesi görüşünü savunurken, Dokuma, Madeni Eşya ve Gemi İnşagibi bazı sektörlerin bu üyeliğin 10 yıllık bir süre içinde gerçekleşmesinden yana oldukları anlaşılmaktadır.

Soruya verilen cevapların firmaların kuruluş tarihine göre dağılımı şu şekildedir:

	Cevap- sız %	Tam üyeliğe taraf- tar değil %	10 yıl içinde %	20 yıl içinde %	20 yıldan uzun bir sürede %
1950'den önce	10.81	24.32	24.32	32.43	8.11
1950-60 arası	6.10	23.17	25.61	40.24	4.88
1961-70 arası	8.00	31.20	24.00	28.80	8.00
1971'den sonra	14.52	25.81	25.81	32.26	3.23

Soruya verilen cevapların firmaların cirolarına göre dağılımı şöyledir:

	Cevap- sız %	Tam üyeliğe taraf- tar değil %	10 yıl içinde %	20 yıl içinde %	20 yıldan uzun bir sürede %
1- 10 milyon TL.	7.41	18.52	37.04	37.04	-
10- 20 milyon TL.	24.14	24.14	27.59	17.24	6.90
20- 50 milyon TL.	8.33	41.67	20.83	25.00	4.17
50-100 milyon TL.	10.94	29.69	25.00	28.13	6.25
100-200 milyon TL.	10.87	30.43	10.87	43.48	4.35
200-500 milyon TL.	6.38	19.15	36.17	29.79	8.51
500 milyon TL'den fazla	-	18.18	22.73	47.73	11.36

Ciroları büyük kuruluşların % 50'ye yakın kısmı 20 yıl içinde tam üyeliğe taraftar görünmektedir. Ciroları 20-50 milyon TL. arasında olanların ise % 41.67'si tam üyeliğe taraftar değildir.

Soruya verilen cevapların firmanın ihracat faaliyetine göre dağılımı şöyledir:

	Cevap- sız %	Tam üyeliğe taraf- tar değil %	10 yıl içinde %	20 yıl içinde %	20 yıldan uzun bir sürede %
İhracat yapmıyor	11.73	28.49	25.70	30.73	3.55
İhracat yapıyor	88.27	71.51	74.30	69.27	96.45
Batı Avrupa Ülke.	7.55	22.64	26.42	35.85	7.55
Doğu Avrupa Ülke.	3.28	27.87	21.31	34.43	13.11
Orta Doğu Ülke.	14.29	14.29	28.57	28.57	14.29
A.B.D. ve Kanada'ya	-	16.67	16.67	16.67	-

Soruya verilen cevapların firmaların ithalat faaliyetine göre dağılımı işe aşağıda gösterilmiştir.

	Cevap- sız %	Tam üyeliğe taraf- tar değil %	10 yıl içinde %	20 yıl içinde %	20 yıldan uzun bir sürede %
İthalat yapmıyor	8.14	33.72	27.91	26.74	3.49
İthalat yapıyor	91.86	66.28	72.09	73.26	96.51
Batı Avr.Ülkelerinden	7.78	23.95	22.75	37.72	7.78
Doğu Avr.Ülkelerinden	22.73	22.73	18.18	27.27	9.09
A.B.D.'nden	-	28.57	42.86	28.57	-
Orta Doğu Ülkelerinden	14.29	14.29	42.86	14.29	14.29
Japonya'dan	11.76	29.41	23.53	35.29	-

Ankete katılan sanayicilere, "Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasına taraftar değilseniz, hangi ülke grupları ile ticaretimizin artırılması sizce daha yararlı olacaktır?" şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Ankete katılan ve Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasına karşı sanayicilerin %13.07 si, İslam Ülkeleri ile ticaretin geliştirilmesinin daha yararlı olacağı görüşünü ortaya koymuşlardır.

	%
Tam üyeliğe taraftar olanlar	64.05
Tam üyeliğe karşı olanlar	26.80
ABD ve Kanada ile	1.96
Sosyalist Ülkeler ile	4.58
Üçüncü Dünya Ülkeleri ile	7.19
İslam Ülkeleri ile	13.07
Cevapsız	9.15

Soruya verilen cevapların sektörlerle göre dağılımına bakıldığında bazı farklılaşmalar göze çarpmaktadır.

	Tam üye- liğe ta- raftar %	ABD ve Kanada ile %	İslam Ül- keleri ile %	Sosya- list Ül- kelerle %	Üçüncü Dünya Ülk. %	Cevap- sız %
Gıda-içki	67.44	2.33	20.93	4.65	2.33	2.33
Lastik-plastik	62.50	-	12.50	25.00	-	-
Orman Ürünleri	63.64	-	18.18	-	9.09	9.09
Kimya	80.77	-	3.85	3.85	7.69	3.85
Cam-seramik	42.86	-	28.57	-	28.57	-
Çimento	77.78	-	11.11	11.11	-	-
Elektrikli Araçl.	82.35	-	5.88	11.76	-	-
Dokuma	55.26	-	18.42	2.63	7.89	15.79
Deri eşya	33.33	-	33.33	-	-	33.33
Motorlu Araçlar	62.86	5.71	8.57	2.86	5.71	14.29
Demir-çelik	58.33	4.17	10.42	4.17	8.33	14.58
Demirden Gayri Metaller	81.82	-	-	9.09	9.09	-
Makina İmalat	39.13	-	21.74	-	21.74	17.39
Madeni Eşya	54.55	9.09	18.18	9.09	-	9.09
Basım-Yayın	85.71	-	-	-	14.29	-
İnşaat	66.67	-	-	-	-	33.33
Madencilik	100.00	-	-	-	-	-
Gemi İnşa	100.00	-	-	-	-	-

İslam ülkeleri ile ticarete taraftar olan kuruluşlar arasında en çok deri eşya üreten firmaların olumlu görüşe sahip bulundukları dikkati çekmektedir.

Soruya verilen cevapların firmaların kuruluş tarihleri-ne göre dağılımı şöyledir:

	Tam üye- liğe ta- raftar %	ABD ve Kanada ile %	İslam Ülke. ile %	Sosya- list Ülkel. %	Üçüncü Dünya Ülkel. %	Cevap- sız %
1950'den önce	64.86	2.70	8.11	5.41	8.11	10.81
1950-60 arası	70.73	2.44	12.20	-	8.54	6.10
1961-70 arası	60.80	2.40	15.20	6.40	7.20	8.00
1971'den sonra	61.29	-	12.90	6.45	4.84	4.84

Soruya verilen cevapların firmaların sahip oldukları ciro miktarına göre dağılımı şöyledir:

	Tam üye- liğe ta- raftar %	ABD ve Kanada ile %	İslam Ül- keleri ile %	Sosya- list Ül- kelerle %	Üçüncü Dünya Ülke. %	Cevap- sız %
1- 10 milyon TL.	74.07	3.70	7.41	3.70	3.70	7.41
10- 20 milyon TL.	51.72	3.45	10.34	-	10.34	24.14
20- 50 milyon TL.	50.00	2.08	27.08	6.25	6.25	8.33
50-100 milyon TL.	59.38	1.56	12.50	6.25	9.38	10.94
100-200 milyon TL.	58.70	2.17	15.22	6.52	6.52	10.87
200-500 milyon TL.	74.47	-	8.51	4.26	6.38	6.38
500 milyon TL.'dan fazla	81.82	2.27	6.82	2.27	6.82	-

Ciroları 20 ile 200 milyon TL. arasında bulunan firmaların çoğunluğu İslam Ülkeleri ile ticaretimizin artırılmasının daha yararlı olacağı görüşünü savunurken, diğer firmalar İslam Ülkeleri yanında Üçüncü Dünya Ülkeleri ile de ticaretimizin artırılması gerektiği görüşündedirler.

Soruya verilen cevapların kuruluşların ihracat faaliyetine göre dağılımı şöyledir:

	Tam üye- liğe ta- raftar %	ABD ve Kanada ile %	İslam Ül- keleri ile %	Sosya- list Ül- kelerle %	Üçüncü Dünya Ülke. %	Cevap- sız %
İhracat yapmıyor	59.78	2.33	15.08	5.03	6.15	11.73
İhracat yapıyor	40.22	97.67	84.92	94.97	93.85	88.27
Batı Avr.Ülkelerine	69.81	1.89	11.32	3.77	1.89	7.55
Doğu Avr.Ülkelerine	68.85	1.64	11.48	4.92	14.75	3.28
Orta Doğu Ülkelerine	71.43	-	14.29	-	-	14.29
ABD Ve Kanada'ya	83.33	-	-	-	16.67	-

Batı ve Doğu Avrupa Ülkelerine ihracat yapan kuruluşlardan Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasına taraftar olmayanlar, İslam Ülkeleri ve Üçüncü Dünya Ülkeleri ile ticaretin artırılmasından yana olduklarını belirtmişlerdir.

Soruya verilen cevapların kuruluşların ithalat faaliyetlerine göre dağılımı şöyledir:

	Tam üye- liğe ta- raftar %	ABD ve Kanada ile %	İslam Ül- keleri ile %	Sosya- list Ülkel. %	Üçüncü Dünya Ülkel. %	Cevap- sız %
İthalat yapmıyor	58.14	3.49	19.77	3.49	6.98	8.14
İthalat yapıyor	41.86	96.51	80.23	96.51	93.02	91.86
Batı Avr.Ülkelerinden	68.26	1.80	10.18	4.79	7.19	7.78
Doğu Avr.Ülkelerinden	54.55	-	4.55	9.09	9.09	22.73
A.B.D.'nden	71.43	-	14.29	-	14.29	-
Orta Doğu Ülkelerinden	71.43	-	-	14.29	-	14.29
Japonya'dan	58.82	-	23.53	-	5.88	11.76

Doğu Avrupa Ülkelerinden ithalat yapan kuruluşlardan Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasına taraftar olmayanlar, Sosyalist Ülkeler ve Üçüncü Dünya Ülkeleri ile ticaretin artırılmasından yana olduklarını belirtmişlerdir.

Ankete katılan sanayicilerden, "Başlangıçtan bugüne kadarki Türkiye-Ortak Pazar ilişkilerini değerlendirmeleri" şeklindeki soruya verilen cevapların genel dağılımına bakıldığında, sanayicilerin büyük bir bölümünün (%47.71) Ortak Pazar-Türkiye ilişkilerinin başlangıçta daha olumlu olduğu, %15.36'sının ise ilişkilerimizin bugün olumlu olmakla birlikte ileride kötüye gidebileceği görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

	%
- Böyle bir ortaklığa girişmek başlangıçtan beri hataydı	14.05
- İlişkilerimiz başlangıçta daha olumluydu	47.71
- İlişkilerimiz giderek düzelmektedir	13.07
- İlişkilerimiz başlangıçtan beri olumlu yöndedir	2.29
- İlişkilerimiz bugün iyi olmakla birlikte ileride bozulabilir	15.36
- Cevapsız	7.52
	100.00

Soruya verilen cevapların sektörlerle göre dağılımı şöyledir:

	Başlan- gıçtan beri hata %	Başlan- gıçta da- ha olum- luydu %	Giderek düzeli- mekte %	Başlan- gıçtan beri olumlu %	Giderek bozula- bilir %	Cevap- sız %
Gıda-İçki	11.63	53.49	20.93	-	6.98	6.98
Lastik-Plastik	12.50	37.50	25.00	-	12.50	12.50
Orman Ürünleri	18.18	54.55	9.09	9.09	9.09	-
Kimya	11.54	57.69	7.69	-	15.38	7.69
Cam-Seramik	57.14	42.86	-	-	-	-
Çimento	11.11	66.67	-	-	11.11	11.11
Elektrikli Araçl.	5.88	58.82	11.76	5.88	11.76	5.88
Dokuma	7.89	60.53	15.79	2.63	7.89	5.26
Deri Eşya	33.33	33.33	.	-	-	33.33
Motorlu Araçl.	11.43	40.00	11.43	2.86	25.71	8.57
Demir-Çelik	14.58	37.50	8.33	2.08	27.08	10.42
Demirden Gayri Met.	18.18	27.27	18.18	9.09	27.27	-
Makina İmalat	30.43	39.13	13.04	-	13.04	4.35
Madeni Eşya	9.09	27.27	18.18	9.09	27.27	9.09
Basım-Yayın	-	85.71	-	-	14.29	-
İnşaat	-	33.33	33.33	-	-	33.33
Madencilik	-	-	100.00	-	-	-
Gemi İnşa	25.00	50.00	-	-	-	25.00

Tablo, "Türkiye-Ortak Pazar ilişkilerinin başlangıçta daha olumlu" olduğu konusunu yansıtmaktadır.

Soruya verilen cevapların firmaların kuruluş tarihine göre dağılımı şöyledir:

	Başlan- gıçtan beri hata %	Başlan- gıçta da- ha olum- luydu %	Giderek düzeli- mekte %	Başlan- gıçtan beri olumlu %	Giderek bozula- bilir %	Cevap- sız %
1950'den önce	10.81	56.76	8.11	5.41	13.51	5.41
1950-60 arası	8.54	59.76	9.76	1.22	14.63	6.10
1961-70 arası	19.20	38.40	16.00	2.40	17.60	6.40
1971'den sonra	12.90	45.16	14.52	1.61	12.90	12.90

1961'den önce kurulmuş olan firmalar diğerlerinden daha büyük bir oranla, ilişkilerimizin başlangıçta daha olumlu olduğu görüşünü savunmaktadırlar.

	Başlan- gıçtan beri hata %	Başlan- gıçta da- ha olum- luydu %	Giderek düzeli- mekte %	Başlan- gıçtan beri olumlu %	Giderek bozula- bilir %	Cevap- sız %
1- 10 milyon TL.	11.11	44.44	22.22	7.41	7.41	7.41
10- 20 milyon TL.	6.90	24.14	13.79	10.34	27.59	17.24
20- 50 milyon TL.	18.75	41.67	12.50	-	12.50	14.58
50-100 milyon TL.	21.88	35.94	15.63	1.56	18.75	6.25
100-200 milyon TL.	10.87	60.87	13.04	-	13.04	2.17
200-500 milyon TL.	10.64	55.32	10.64	-	19.15	4.26
500 milyon TL.dan fazla	11.36	65.91	6.82	2.27	9.09	4.55

Firmaların ciroları arttıkça, ilişkilerin başlangıçta daha olumlu olduğu yolundaki görüş ağırlık kazanmaktadır. Ciro-
ları 10-20 milyon TL.'sı olan firmalar ise, ilişkilerin,
giderek bozulabileceği görüşündedirler.

Soruya verilen cevapların firmaların yabancı sermayeyi
sağladıkları kaynaklara göre dağılımı şöyledir:

	Başlan- gıçtan beri hata %	Başlan- gıçta da- ha olum- luydu %	Giderek düzeli- mekte %	Başlan- gıçtan beri olumlu %	Giderek bozula- bilir %	Cevap- sız %
Yabancı sermaye yok	13.88	47.33	13.88	2.14	14.95	7.83
Yabancı sermayeli kuruluşlar	86.12	52.67	86.12	97.86	85.05	92.17
Uluslararası Finans- man Kurumu	-	100.00	-	-	-	-
Ortak Pazar Ülkeleri	13.33	53.33	-	-	26.67	6.67
Ortak Pazar dışı Avrupa Ülkeleri	-	50.00	-	25.00	25.00	-
A.B.D.	50.00	25.00	25.00	-	-	-

Soruya verilen cevapların firmaların ihracat faaliyetine
göre dağılımı şöyledir:

	Başlan- gıçtan beri hata %	Başlan- gıçta da- ha olum- luydu %	Giderek düzeli- mekte %	Başlan- gıçtan beri olumlu %	Giderek bozula- bilir %	Cevap- sız %
İhracat yapmıyor	15.64	41.90	15.08	2.33	16.20	8.94
İhracat yapıyor	84.36	58.10	84.92	97.67	83.80	91.06
Batı Avr.Ülkelerine	9.43	60.38	11.32	3.77	9.43	5.66
Doğu Avr.Ülkelerine	13.11	47.54	11.48	1.64	19.67	6.56
Orta Doğu Ülkelerine	14.29	71.43	-	-	14.29	-
ABD ve Kanada'ya	16.67	83.33	-	-	-	-

Soruya verilen cevapların firmaların ithalat faaliyetlerine göre dağılımı şöyledir:

	Başlan- gıçtan beri hata %	Başlan- gıçta da- ha olum- luydu %	Giderek düzelt- mekte %	Başlan- gıçtan beri olumlu %	Giderek bozula- bilir %	Cevap- sız %
İthalat yapmıyor	17.44	32.56	20.93	3.49	16.28	9.30
İthalat yapıyor	82.56	67.44	79.07	96.51	83.92	90.70
Batı Avr.Ülkelerinden	11.98	55.09	7.78	1.80	15.57	7.78
Doğu Avr.Ülkelerinden	13.64	45.45	9.09	4.55	22.73	4.55
A.B.D.'nden	28.57	42.86	28.57	-	-	-
Orta Doğu Ülkelerinden	14.29	42.86	42.86	-	-	-
Japonya'dan	11.76	58.82	11.76	-	11.76	5.88

Bundan önce sayfadaki ve yukardaki tablolar, Batı Avrupa ülkeleri ile ihracat ve ithalat ilişkileri içinde olan kuruluşları bile Türkiye-Ortak Pazar ilişkilerinin bugünkü durumundan memnun olmadıklarını ortaya koymaktadır.

Ankete katılan sanayiciler, "Türkiye-Ortak Pazar ilişkilerinin daha olumlu bir biçimde sürmesi için alınması gereken tedbirleri" taşıdıkları önem sırasına göre şöyle belirtmişlerdir.

	Önemli %	Önemli değil %	Cevapsız %
- Katma Protokol'a uygun olarak, Türkiye'nin gelişen sanayiisinin daha iyi korunması gerekmektedir.	77.45	17.32	5.23
- Üretilecek malların seçimi yapılarak, buna uygun yeni bir gümrük politikası uygulanmalıdır.	63.73	31.05	5.23
- Türkiye'nin Ortak Pazar'dan gelen bazı sanayi ürünleri için gümrük indirmesi sınırlı bir süre için ertelenmelidir.	53.59	41.18	5.23
- Türkiye'nin gelişmekte olan ülkeler için uyguladığı dış ticaret politikasına ait Katma Protokol maddeleri daha esnek olmalıdır.	43.79	50.98	5.23
- Gümrük Birliği ilkesinden vazgeçilmelidir.	18.63	76.14	5.23

Ankete katılan sanayiciler, Türkiye-Ortak Pazar ilişkilerinin daha olumlu bir biçimde sürmesi için alınması gerekli en önemli tedbirin, Katma Protokol'a uygun olarak Türkiye'nin gelişmekte olan sanayilerinin korunması olduğunu belirtmişlerdir.

Ankete katılan sanayicilerin, "Türkiye'nin en kısa zamanda Batı'lı gelişmiş ülkelerin kalkınma seviyesine ulaşabilmesi için, Ortak Pazar-Türkiye ilişkileri çerçevesinde aşağıdaki tercihlerden hangisini kullanmalıdır?" şeklindeki bir soruya verdikleri cevapların genel dağılımı şöyledir:

	%
- Gümrük duvarlarının indirilmesi ile Türk sanayi rekabete teşvik edilmelidir.	20.92
- Belli bir gelişme düzeyine ulaşıncaya kadar gümrük duvarları yüksek tutulmalıdır.	52.29
- Nisbi olarak kendi kendine yeterli ve ekonomik düzen sağlayabilecek bir gümrük duvarları yüksek tutulmalıdır.	16.67
- Cevapsız	10.13
	100.00

Ankete katılan firmaların büyük bir çoğunluğu (% 52.29), belli bir gelişme düzeyine ulaşıncaya kadar gümrük duvarlarının yüksek tutulmasının, Türkiye'nin en kısa zamanda Batı'lı gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşabilmesi için gerekli olduğu görüşündedirler.

Soruya verilen cevapların sektörlere göre dağılımı şöyledir:

	Gümrük duvar- ları indirile- rek Türk sana- yi rekabete teşvik edilme- lidir. %	Belli bir ge- lişme düzeyine ulaşılincaya ka- dar gümrük du- varları yüksek tutulmalıdır %	Kendi kendi- ne yeterli ekonomik dü- zen kurmak i- çin gümrük du- varları yüksek olmalı %	Cevapsız %
Gıda-İçki	16.28	55.81	11.63	16.28
Lastik-Plastik	12.50	25.00	50.00	12.50
Orman Ürünleri	9.09	63.64	27.27	-
Kimya	19.23	61.54	11.54	7.70
Cam-Seramik	14.29	57.14	28.57	-
Çimento	44.44	33.33	11.11	11.11
Elektrikli Araçl.	41.18	35.29	17.65	5.88
Dokuma	23.68	55.26	10.53	10.52
Deri Eşya	-	66.67	33.33	-
Motorlu Araçlar	14.29	51.43	25.71	8.57
Demir-Çelik	25.00	54.17	8.33	12.50
Demirden Gayri Met.	27.27	36.36	18.18	18.18
Makina İmalat	13.04	60.87	21.74	4.35
Madeni Eşya	18.18	45.45	27.27	9.09
Basım-Yayın	28.57	71.43	-	-
İnşaat	-	66.67	-	33.33
Madencilik	-	-	100.00	-
Gemi İnşa	50.00	25.00	-	25.00

Yalnızca çimento ve elektrikli araçlar sektörleri, gümrük duvarlarının indirilerek Türk sanayiinin rekabete teşvik edilmesi gerektiği görüşünü savunmaktadırlar.

Soruya verilen cevapların firmaların kuruluş tarihine göre dağılımı şöyledir:

	Gümrük duvar- ları indiri- lerek Türk sanayi reka- bete teşvik edilmelidir. %	Belli bir ge- lişme düzeyine ulaşılincaya ka- dar gümrük du- varları yüksek tutulmalıdır %	Kendi kendi- ne yeterli ekonomik dü- zen kurmak i- çin gümrük du- varları yüksek olmalı %	Cevapsız %
1950'den önce	32.43	40.54	13.51	13.51
1950-1960 arası	20.73	57.32	9.76	12.20
1961-1970 arası	16.00	52.80	22.40	8.80
1971'den sonra	24.19	51.61	16.13	8.06

Soruya verilen cevapların firmaların cirolarına göre dağılımı şöyledir:

	Gümrük duvar- ları indiri- lerek Türk sanayi reka- bete teşvik edilmelidir. %	Belli bir ge- lişme düzeyine ulaşılincaya ka- dar gümrük du- varları yüksek tutulmalıdır %	Kendi kendi- ne yeterli ekonomik dü- zen kurmak i- çin gümrük du- varları yüksek olmalı %	Cevapsız %
1- 10 milyon TL.	25.93	59.26	11.11	3.70
10- 20 milyon TL.	24.14	34.48	27.59	13.79
20- 50 milyon TL.	18.75	54.17	16.67	10.43
50-100 milyon TL.	17.19	60.94	15.63	6.25
100-200 milyon TL.	23.91	43.48	21.74	10.87
200-500 milyon TL.	25.53	44.68	10.64	19.15
500 milyon TL.'dan fazla	15.91	63.64	15.91	4.54

Soruya verilen cevapların firmaların ihracat faaliyetine göre dağılımı şöyledir:

	Gümrük duvar- ları indirilerek Türk sanayi rekabete teşvik edilmelidir. %	Belli bir gelişme düzeyine ulaşılincaya kadar gümrük du- varları yüksek tutulmalıdır %	Kendi kendine yeterli ekonomik düzen kurmak için gümrük du- varları yüksek olmalı %	Cevapsız %
İhracat yapmıyor	22.35	51.96	16.20	9.50
İhracat yapıyor	77.65	48.04	83.80	90.50
Batı Avr.Ülkele- rine	22.64	49.06	15.09	13.21
Doğu Avr.Ülkele- rine	18.03	55.74	19.67	6.56
Orta Doğu Ülke- lerine	-	57.14	28.57	14.29
A.B.D. ve Kanada' ya	16.67	50.00	-	33.33

Soruya verilen cevapların firmaların ithalat faaliyetine göre dağılımı şöyledir:

	Gümrük duvar- ları indirilerek Türk sanayi rekabete teşvik edilmelidir %	Belli bir gelişme düzeyine ulaşılincaya kadar gümrük du- varları yüksek tutulmalıdır %	Kendi kendine yeterli ekonomik düzen kurmak için gümrük du- varları yüksek olmalı %	Cevapsız %
İthalat yapmıyor	25.58	51.16	16.28	6.98
İthalat yapıyor	74.42	48.84	83.72	93.02
Batı Avr.Ülkele- rinden	20.96	50.30	16.17	12.57
Doğu Avr.Ülkele- rinden	4.55	54.55	27.27	13.64
A.B.D.'nden	57.14	28.57	14.29	-
Orta doğu Ülke- lerinden	-	71.43	28.57	-
Japonya'dan	11.76	76.47	5.88	5.88

Ankete katılan sanayicilerin, "Ortak Pazar'ın nihai amacı olan Avrupa Siyasal Birliği'nin gerçekleşebileceğine inanıyor musunuz?" şeklindeki soruya verdikleri cevapta % 45.42'si olumsuz görüş ortaya koymuşlardır.

	%
İnanıyorum	38.39
İnanmıyorum	45.42
Bu konuda fikrim yok	14.38
Cevapsız	1.31
	100.00

Soruya verilen cevapların firmaların cirolarına göre dağılımı şöyledir:

	İnanıyorum %	İnanmıyorum %	Fikrim Yok %	Cevapsız %
1- 10 milyon TL.	48.15	33.33	18.52	-
10- 20 milyon TL.	44.83	31.03	24.14	-
20- 50 milyon TL.	33.33	50.00	12.50	4.17
50-100 milyon TL.	37.50	53.13	9.38	-
100-200 milyon TL.	30.43	50.00	19.57	-
200-500 milyon TL.	42.55	38.30	17.02	2.13
500 milyon TL.'dan fazla	43.18	47.73	6.82	2.27

Tablo incelendiğinde, ciroları düşük olan firmaların Avrupa Siyasal Birliği'nin gerçekleşeceğine inandıkları buna karşılık firmaların ciroları artıkça bu birliğin gerçekleşeceğine olan inancın azaldığı görülmektedir.

Soruya verilen cevapların firmaların yabancı sermayelerini sağladıkları kaynaklara göre dağılımı dikkate alındığında, yabancı sermayelerini Ortak Pazar ve diğer Avrupa ülkelerinden sağlayan firmaların soruya olumsuz cevap verdiği dikkat çekmektedir.

	İnanıyorum %	İnanmıyorum %	Fikrim Yok %	Cevapsız %
Yabancı sermaye yok	39.15	44.84	14.95	1.07
Yabancı sermaye var	60.85	55.16	85.05	98.93
Uluslararası Finans- man Kurumu	100.00	-	-	-
Ortak Pazar Ülkele- rinden	40.00	53.33	-	6.67
Diğer Avr.Ülkelerinden	25.00	75.00	-	-
A.B.D.'nden	-	50.00	50.00	-

Soruya verilen cevapların firmaların ihracat faaliyetine göre dağılımı şöyledir:

	İnanıyorum %	İnanmıyorum %	Fikrim yok %	Cevapsız %
İhracat yapmıyor	37.43	44.69	16.20	1.68
İhracat yapıyor	62.57	55.31	83.80	98.32
Batı Avr.Ülkelerine	43.40	45.28	11.32	-
Doğu Avr.Ülkelerine	37.70	47.54	13.11	1.64
Orta Doğu Ülkelerine	57.14	28.57	14.29	-
ABD ve Kanada'ya	33.33	66.67	-	-

Tablo incelendiğinde, Batı Avrupa ülkelerine ihracat yapan firmaların % 45.28'nin Avrupa Siyasal Birliği'nin gerçekleştirebileceğine inanmadıkları görülmektedir.

Soruya verilen cevapların firmaların ithalat faaliyetine göre dağılımı şu şekildedir:

	İnanıyorum %	İnanmıyorum %	Fikrim yok %	Cevapsız %
İthalat yapmıyor	36.05	47.67	15.12	1.16
İthalat yapıyor	63.95	52.33	84.88	98.84
Batı Avr.Ülkelerin- den	38.92	43.11	16.17	1.80
Doğu Avr.Ülkelerin- den	40.91	50.00	9.09	-
A.B.D.'nden	42.86	42.86	14.29	-
Orta Doğu Ülkele- rinden	42.86	42.86	14.29	-
Japonya'dan	47.06	52.94	-	-

BÖLÜM III

TÜRKİYE'NİN AET POLİTİKASI ÜZERİNE GÖRÜŞLER

Ankete katılan sanayiciler, "Sanayi kesimine yapılan yatırımların daha yararlı olması için izlenmesi gereken yatırım politikası sizce nasıl olmalıdır?" sorusunu şöyle cevaplandırmışlardır:

	8
- Devletin sanayie doğrudan yatırım yapması	7.19
- Devletin, özel sektöre sanayi yatırımları için kredi sağlaması	55.23
- Bankaların, özel sektöre kredi sağlamakta azami kolaylık göstermesi	36.27
- Cevapsız	1.31
	100.00

Ankete katılan sanayicilerin büyük bir çoğunluğu (% 55.23), devletin özel sektöre sanayi yatırımları için kredi vermesi gerektiği görüşünü benimsemektedir.

Soruya verilen cevapların sektörlerle göre dağılımı şu şekildedir:

	Devletin doğrudan yatırım yapması %	Devletin özel sek- töre kre- di vermesi %	Bankaların özel sektö- re kredi sağlaması %	Cevapsız %
Gıda-İçki	4.65	53.49	41.86	-
Lastik-Plastik	12.50	75.00	12.50	-
Orman Ürünleri	9.09	63.64	27.27	-
Kimya	7.69	53.85	34.62	3.85
Cam-Seramik	14.29	14.29	71.43	-
Çimento	11.11	66.67	22.22	-
Elektrikli Araçl.	5.88	64.71	29.41	-
Dokuma	7.89	68.42	23.68	-
Deri Eşya	-	66.67	33.33	-
Motorlu Araçlar	2.86	42.86	51.43	2.86
Demir-Çelik	10.42	52.08	35.42	2.08
Demirden Gayri Met.	9.09	36.36	45.45	9.09
Makina İmalat	8.70	65.22	26.09	-
Madeni Eşya	9.09	27.27	63.64	-
Basım-Yayın	-	85.71	14.29	-
İnşaat	-	100.00	-	-
Madencilik	-	-	100.00	-
Gemi İnşa	-	50.00	50.00	-

Cevapların dağılımına bakıldığında, sektörlerin büyük çoğunluğu devletin özel sektöre sanayi yatırımları için kredi sağlaması gerektiği görüşünü savunurken, Motorlu Araçlar, Demirden Gayri Metaller ve Madeni Eşya sektörlerinin bankaların özel sektöre kredi sağlaması gerektiği görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

Soruya verilen cevapların firmaların kuruluş tarihine göre dağılımı incelendiğinde, yeni kurulmuş olan firmaların, devletin sanayi yatırımları için özel kesime kredi sağlaması görüşünü eski firmalardan daha fazla destekledikleri anlaşılmaktadır.

	Devletin doğrudan yatırım yapması %	Devletin özel sek- töre kre- di vermesi %	Bankaların özel sektö- re kredi sağlaması %	Cevapsız %
1950'den önce	8.11	45.95	45.95	-
1950-60 arası	9.76	53.66	35.37	1.22
1960-70 arası	7.20	53.60	36.80	2.40
1971'den sonra	3.23	66.13	30.65	-

Soruya verilen cevapların firmaların cirolarına göre dağılımı şöyledir:

	Devletin doğrudan yatırım yapması %	Devletin özel sek- töre kre- di vermesi %	Bankaların özel sektö- re kredi sağlaması %	Cevapsız %
1- 10 milyon TL.	7.41	55.56	33.33	3.70
10- 20 milyon TL.	3.45	75.86	20.69	-
20- 50 milyon TL.	6.25	60.42	31.25	4.17
50-100 milyon TL.	10.94	45.31	42.19	-
100-200 milyon TL.	10.87	54.35	32.61	-
200-500 milyon TL.	2.13	59.57	38.30	2.13
500 milyon TL.'dan fazla	6.82	45.45	47.73	2.27

Ciroları 500 milyon TL.sının üzerinde olan firmalar, bankaların özel kesime kredi sağlaması görüşünde ısrar etmektedirler.

Ankete katılan sanayicilere yöneltilen "Yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımların yararlı olduğuna inanıyor musunuz?" şeklindeki cevapların dağılımı ise şu şekildedir:

	%
Yararlı olduğuna inanmıyorum	14.71
Yararlı olduğuna inanıyorum	84.31
Cevapsız	0.98

100.00

Ankete katılan firmaların büyük bir çoğunluğu (% 84.31), yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımların yararlı olduğuna inanmaktadırlar.

Soruya verilen cevapların sektörlere göre dağılımı şöyledir:

	Yararlı olduğuna inanmıyorum %	Yararlı olduğuna inanıyorum %	Cevapsız %
Gıda-İçki	13.95	86.05	-
Lastik-Plastik	12.50	87.50	-
Orman Ürünleri	9.09	90.91	-
Kimya	15.38	84.62	-
Cam-Seramik	14.29	85.71	-
Çimento	-	100.00	-
Elektrikli Araçl.	17.65	82.35	-
Dokuma	26.32	71.05	2.63
Deri Eşya	33.33	66.67	-
Motorlu Araçlar	5.71	91.43	2.86
Demir-Çelik	18.75	79.17	2.08
Demirden Gayri Met.	9.09	90.91	-
Makina İmalat	13.04	86.96	-
Madeni Eşya	27.27	72.73	-
Basım-Yayın	-	100.00	-
İnşaat	-	100.00	-
Madencilik	-	100.00	-
Gemi İnşa	-	100.00	-

Sektörlerin tümünün yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımların yararlı olduğu görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, anketde oldukça geniş kapsamlı olarak temsil edilen bazı sektörlerin (Örneğin: Gıda, Kimya, Dokuma, Demir-çelik) soruya verdikleri olumsuz cevap oranları da dikkati çekmektedir.

Soruya verilen cevapların firmaların kuruluş tarihlerine göre dağılımı şöyledir:

	Faydalı olduğuna inanmıyorum %	Faydalı olduğuna inanıyorum %	Cevapsız %
1950'den Önce	18.92	81.08	-
1950-60 arası	9.76	89.02	1.22
1960-70 arası	17.60	80.80	1.60
1971'den sonra	12.90	87.10	-

Firmaların kuruluş tarihlerinin, firmaların cevap oranlarını değiştirmedigi yukarıdaki tablodan anlaşılmaktadır.

Soruya verilen cevapların firmaların cirolarına göre dağılımı şöyledir:

	Faydalı olduğuna inanmıyorum %	Faydalı olduğuna inanıyorum %	Cevapsız %
1- 10 milyon TL.	7.41	88.89	3.70
10- 20 milyon TL.	31.03	68.97	-
20- 50 milyon TL.	10.42	87.50	2.08
50-100 milyon TL.	18.75	81.25	-
100-200 milyon TL.	19.57	78.26	2.17
200-500 milyon TL.	8.51	91.49	-
500 milyon TL.'dan fazla	9.09	90.91	-

Ankete katılan firmaların ciroları artıkça, soruya verdikleri olumlu cevap oranı da artmaktadır. Ciroları 200 milyon TL.'sının üzerinde olan firmaların hemen tümü yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımların yararlı olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir.

Soruya verilen cevapların firmaların yabancı sermayeyi sağladıkları kaynaklara göre dağılımı şöyledir:

	Faydalı olduğuna inanmıyorum %	Faydalı olduğuna inanıyorum %	Cevapsız %
Yabancı sermaye yok	15.66	83.27	1.07
Uluslararası Finans- man Kurumu	-	100.00	-
Ortak Pazar Ülkeleri	6.67	93.33	-
Diğer Avr.Ülkeleri	-	100.00	-
A.B.D.	-	100.00	-

Ankete katılan sanayicilerin, "Yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımların faydalı olduğuna inanıyorsanız, bu tür yatırımlarda hangi sanayie ağırlık verilmelidir?" şeklindeki soruya verilen cevapların genel dağılımı şöyledir:

	%
Faydalı olduğuna inanmıyor	14.71
Tüketim malları sanayine	7.19
Ara malları sanayine	20.92
Ağır sanayie	56.21
Cevapsız	0.98
	100.00

Ankete katılan ve yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımların yararlı olduğuna inanan firmaların % 56.21'i bu yatırımların ağır sanayie yöneltilmesinin daha faydalı olacağı görüşünü savunmaktadırlar.

Soruya verilen cevapların sektörlere göre dağılımı ise şöyledir:

	Faydalı olduğuna inanmıyor %	Tüketim malları sanayine %	Ara malları sanayine %	Ağır sanayie %	Cevapsız %
Gıda-İçki	13.95	6.98	9.30	69.77	-
Lastik-Plastik	12.50	37.50	-	50.00	-
Orman Ürünleri	9.09	9.09	-	81.82	-
Kimya	15.38	7.69	26.92	50.00	-
Cam-Seramik	14.29	-	14.29	71.43	-
Çimento	-	11.11	22.22	66.67	-
Elektrikli Araçl.	17.65	11.76	47.06	23.53	-
Dokuma	26.32	7.89	13.16	50.00	2.63
Deri Eşya	33.33	-	-	66.67	-
Motorlu Araçl.	5.71	5.71	28.57	57.14	2.86
Demir-Çelik	18.75	4.17	25.00	50.00	2.08
Demirden Gayri Met.	9.09	9.09	9.09	72.73	-
Makina İmalat	13.04	8.70	26.09	52.17	-
Madeni eşya	27.27	-	18.18	54.55	-
Basım-Yayın	-	-	42.86	57.14	-
İnşaat	-	-	-	100.00	-
Madencilik	-	-	50.00	50.00	-
Gemi İnşa	-	-	50.00	100.00	-

Tablo incelendiğinde sektörlerin genel tercihlerinin bu tür yatırımların ağır sanayie yöneltilmesi olduğu görülmüyor. Elektrikli Araçlar sektörü, yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımlarda ara malları sanayine ağırlık verilmesini tercih etmektedir.

Soruya verilen cevapların firmaların yabancı sermaye-
lerini sağladıkları kaynaklara göre dağılımı şöyledir:

	Faydalı olduğuna inanmıyor %	Tüketim malları sanayine %	Ara malları sanayine %	Ağır sanayie %	Cevapsız %
Yabancı sermaye yok	15.66	7.12	19.93	56.23	1.07
Uluslararası Finans- man Kurumu	-	-	-	100.00	-
Ortak Pazar Ülkeleri	6.67	13.33	40.00	40.00	-
Diğer Avrupa Ülkeleri	-	-	50.00	50.00	-
A.B.D.	-	-	-	100.00	-

Tablodaki rakamları incelerken ankete cevap veren firma-
lardan sadece % 8.17'sinin yabancı sermayeli kuruluşlar
oldukları gerçeğinin unutulmamasında yarar vardır.

Soruya cevap veren firmaların ihracat faaliyetlerine göre
dağılımı şöyledir:

	Faydalı olduğuna inanmıyor %	Tüketim malları sanayine %	Ara malları sanayine %	Ağır sanayie %	Cevapsız %
Ihracat yapmıyor	15.64	5.03	22.35	55.31	1.68
Batı Avr.Ülkelerine	13.21	15.09	13.21	58.49	-
Doğu Avr.Ülkelerine	13.11	6.56	22.95	57.38	-
Orta Doğu Ülkelerine	14.29	-	42.86	42.86	-
ABD Ve Kanada'ya	16.67	16.67	-	66.67	-

Orta Doğu ülkelerine ihracat yapan firmalar, yabancı iştirak-
çilerle girişilen yatırımların ara malları ve ağır sanayie
yöneltmesi konusunda eşit bir tercih kullanmışlardır.

Soruya verilen cevapların firmaların ithalat faaliyetlerine göre dağılımı şöyledir:

	Faydalı olduğuna inanmıyor %	Tüketim malları sanayine %	Ara malları sanayine %	Ağır sanayie %	Cevapsız %
İthalat yapmıyor	16.28	3.49	16.28	63.95	-
Batı Avr.Ülkelerinden	11.38	9.58	23.95	53.29	1.80
Doğu Avr.Ülkelerinden	22.73	4.55	9.09	63.64	-
A.B.D.'nden	14.29	14.29	28.57	42.86	-
Orta Doğu Ülkelerinden	28.57	-	14.29	57.14	-
Japonya'dan	23.53	5.58	29.41	41.18	-

Tablo, Doğu Avrupa Ülkelerinden ithalat yapan firmaların diğerlerinden daha büyük bir oranla, yabancı iştirakçilerle girişilen yatırımların ağır sanayie yöneltilmesi gerektiği görüşünde olduklarını ortaya koymaktadır.

CEVAPLAR, FIRMA ADI HIÇ BİR ŞEKİLDE
BELİRTİLMEDEN TOPLU DEĞERLENDİRMELER
İÇİN KULLANILACAKTIR.

TÜRK
SANAYİCİLERİ
VE
İŞ ADAMLARI
DERNEĞİ

LOTFEN EN GEÇ 31 MAYIS 1977 TARİHİNE KADAR
DOLDURUP GERİ GÜNDERİNİZ.

Cumhuriyet cad. Dörtler apt.
No. 18/2 Elmadağ-İSTANBUL
Tel:46 24 12

ANKET FORMU

A. Firmayla ilgili Sorular

1. Firmanın faaliyet dalları (Lütfen açık ve ayrıntılı olarak belirtiniz):

.....
.....

2. Firmanın kuruluş tarihi :

a. 1950'den önce	()
b. 1950-1960 arası	()
c. 1961-1970 arası	()
d. 1971'den sonra	()

3. Firmanın sermayesi :

- Kuruluş sırasında ne kadardı ?

- a. 50.000 - 100.000 TL. ()
- b. 100.000 - 250.000 TL. ()
- c. 250.000 - 500.000 TL. ()
- d. 500.000 - 1 milyon TL. ()
- e. 1 milyon - 10 milyon TL. ()
- f. 10 milyon - 20 milyon TL. ()
- g. 20 milyon'dan fazla ()

- Şimdi ne kadardır ?

- a. 50.000 - 100.000 TL. ()
- b. 100.000 - 250.000 TL. ()
- c. 250.000 - 500.000 TL. ()
- d. 500.000 - 1 milyon TL. ()
- e. 1 milyon - 10 milyon TL. ()
- f. 10 milyon - 20 milyon TL. ()
- g. 20 milyon'dan fazla ()

- Yabancı sermaye oranı ne kadardır ? : %.....

- Bu yabancı sermaye hangi ülkeden sağlanmaktadır?:.....

4. Firmanın yıllık cirosu ne kadardır ?

- a. 1-10 milyon TL. ()
- b. 10-20 milyon TL. ()
- c. 20-50 milyon TL. ()
- d. 50-100 milyon TL. ()
- e. 100-200 milyon TL. ()
- f. 200-500 milyon TL. ()
- g. 500 milyon TL'den fazla ()

5.-Firma ihracat yapmakta mıdır ?

- a. Evet ()
b. Hayır ()

-Firma ihracat yapıyorsa :

a. ihracatı başlıca hangi Ülkelere yapmaktadır ?:

.....

b. ihracatın toplam satış içindeki oranı nedir ? : %.....

6.-Firma ithalat yapmakta mıdır ?

- a. Evet ()
b. Hayır ()

-Firma ithalat yapıyorsa, başlıca hangi Ülkelerden yapmaktadır ?

.....

7. Firmada çalışan personel sayısı :

- a. -50 kişi ()
b. 51- 100 kişi ()
c. 101- 250 kişi ()
d. 251- 500 kişi ()
e. 500 kişiden fazla ()

B. Türkiye - Ortak Pazar İlişkilerine Ait Sorular :

1. Türk Sanayinin bugün içinde bulunduğu durumdan memnun musunuz ?

- a. Evet ()
b. Hayır ()

Sizce bazı aksaklıklar varsa, bunlar nelerdir ?
(Lütfen önem sırasına göre işaretleyiniz).

- a. İhracata yönelik sanayilerin yetersizliği ()
b. Üretimde ileri tekniklerin kullanılmaması ()
c. Yetersiz krediler ()
d. İç ve dış pazar güçlükleri ()
e. İşçi ücretlerinin yüksek oluşu ()
f. Diğer girdi fiyatlarının yüksek oluşu ()
g. İşletmelerin küçük ölçekli oluşu ()
h. Bürokratik engeller ()
i. Diğer (Lütfen açıklayınız).....

2. Türk ekonomisinin, Ortak Pazar üyeliğinin gerektirdiği sorumlulukları taşıyabilecek güçte olduğuna inanıyormusunuz?

- a. Bugünkü şartlar altında bile bu sorumlulukları taşıyabileceğine inanıyorum ()
b. Bugünkü şartlar altında imkansız ama, ilerde bu sorumlulukları taşıyabilir ()
c. Türk ekonomisi bu sorumlulukları hiçbir zaman taşıyamaz ()
d. Bu konuda fikrim yok ()

3. Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasının doğuracağı sonuçlar nelerdir ? Sizce önemli olanları sırayla işaretleyiniz.

- a. Sanayi ürünleri için pazar olanaklarının artması ()
- b. Yeni gelişmekte olan sanayilerin Ortak Pazar rekabeti karşısında durumlarının sarsılması ()
- c. Tarım ürünlerine tanınan tavizler ()
- d. Türk sanayinin Ortak Pazar rekabeti nedeni ile çöküşü ()
- e. Avrupa fonlarından sağlanacak muhtemel krediler ()
- f. Türkiye'nin, Ortak Pazar'ın Ortak Gümrük ve Ticaret politikalarını kabul etmek zorunda kalması ()
- g. Türk işçilerinin getireceği dövizlerin artması ()
- h. İstihdam hacminin artması ()
- ı. Ödemeler dengesi açığının giderek büyümesi ()
- j. Türk sanayinin korunma olanaklarından mahrum kalması ()
- k. Avrupa ile bütünleşme ()
- l. Yeni sanayi dallarının gelişmesinin imkansız hale gelmesi ()
- m. Gümrük formalitelerinin kalkması ()
- n. Türkiye'nin bağımsız karar alma imkanlarının kısıtlanması ()
- o. Diğer (Lütfen açıklayınız)

.....
.....

4. Sizce Türkiye Ortak Pazar'a tam üye olmalı mıdır ?

- a. Evet ()
- b. Hayır ()
- c. Bu konuda fikrim yok ()

5. Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasına taraftarsanız, bu üyeliğin ne kadar zamanda gerçekleşmesi daha yararlı olacaktır?

- a. 10 yıl içinde ()
- b. 20 yıl içinde ()
- c. 20 yıldan daha uzun bir süre içinde ()

6. Türkiye'nin Ortak Pazar'a tam üye olmasına taraftar değilseniz, hangi ülke grupları ile ticareti artırmamızı tercih edersiniz ?

- a. Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada ile ()
- b. İslam Ülkeleri ile ()
- c. Sosyalist Ülkelerle ()
- d. Diğer (Lütfen açıklayınız) ()

.....

7. Başlangıçtan bugüne kadar Türkiye-Ortak Pazar ilişkilerini değerlendirecek olursak :

- a. Böyle bir ortaklığa girmek baştan beri hataydı ()
- b. İlişkilerimiz başlangıçta daha olumluydu ()
- c. İlişkilerimiz gittikçe düzelmektedir ()
- d. İlişkilerimiz basından beri olumlu yöndedir ()
- e. İlişkilerimiz bugün olumlu olmakla birlikte, ilerde daha kötüye gidebilir ()

8. Türkiye - Ortak Pazar ilişkilerinin daha olumlu bir biçimde sürmesi için alınması gereken tedbirler nelerdir. Lütfen önem sırasına göre işaretleyiniz .

- a. Katma Protokol'e uygun olarak, Türkiye'nin gelişen endüstrisinin daha iyi korunması sağlanmalıdır ()
- b. Türkiye'nin Ortak Pazar'dan gelen bazı endüstri dallarında gümrük indirmesi, sınırlı bir süre için ertelenmelidir ()
- c. Türkiye'nin geliştirmekte olan Ülkeler için kullandığı dış ticaret politikasına ait Katma Protokol maddeleri daha esnek uygulanmalıdır ()
- d. Üretilen malların seçimi yapılarak buna uygun yeni bir gümrük politikası saptanmalıdır ()
- e. Gümrük Birliği ilkesinden vazgeçmek gerekmektedir. ()
- f. Diğer (Lütfen açıklayınız) ()

.....

9. Türkiye'nin en kısa zamanda Batılı gelişmiş Ülkelerin kalkınma seviyesine gelebilmesi için, aşağıdaki tercihlerden hangisini kullanması gerekmektedir? (Lütfen önem sırasına göre işaretleyiniz).

- a. Gümrük duvarlarının indirilmesi ile Türk sanayinin bir rekabete teşvik edilmesi ()
- b. Belli bir gelişme seviyesine ulaşıncaya kadar, gümrük duvarlarının yüksek tutulması ()
- c. Nispi olarak kendi kendine yeterli bir ekonomik düzen sağlayabilmek için gümrük duvarlarının yüksek tutulması ()
- d. Diğer (Lütfen açıklayınız) ()

.....

10. Ortak Pazar'ın nihai amacı olan Avrupa Siyasal Birliği'nin gerçekleştirilebileceğine inanıyorsunuz ?

- a. Evet ()
- b. Hayır ()
- c. Bu konuda fikrim yok ()

11. Sanayi kesimine yapılan yatırımların daha faydalı olması için uygulanması gereken yatırım politikası nasıl olmalıdır? (Lütfen önem sırasına göre işaretleyiniz)

- a. Devletin, sanayiye doğrudan yatırım yapması ()
- b. Devletin, özel sektöre sanayi yatırımları için kredi sağlaması ()
- c. Bankaların özel sektöre kredi sağlamakta azami kolaylık göstermesi ()

12. Yabancı iştirakçilerle girişilen ortak yatırımlar konusundaki görüşleriniz nelerdir ?

- a. Bu tür yatırımların faydalı olacağına inanmıyorum ()
- b. Bu tür yatırımların faydalı olacağına inanıyorum ()

- Bu tür yatırımların faydalı olacağına inanıyorsanız :

. Ağırlık hangi sanayiye verilmelidir ?

- a. Tüketim malları sanayine ()
- b. Ara malları sanayine ()
- c. Ağır sanayiye ()